

Læreplan i vg3 tekstilrensfaget

Fastsatt som forskrift av Utdanningsdirektoratet 25. juni 2021 etter delegasjon i brev av 13. september 2013 fra Kunnskapsdepartementet med hjemmel i lov 17. juli 1998 nr. 61 om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa (opplæringslova) § 3-4 første ledd.

Gjelder fra 01.08.2022

Om faget

Fagets relevans og sentrale verdier

Vg3 tekstilrensfaget handler om å forlenge tekstilers levetid og opprettholde tekstilers bruksegenskaper, kvaliteter og utseende gjennom rens og vedlikehold. Som en aktør i gjenbrukssektoren skal lærlingene kunne bidra til å ivareta samfunnets ansvar for miljø gjennom å synliggjøre verdien av vedlikehold og ombruk. Faget skal bidra til å utvikle selvstendige og omstillingsdyktige tekstilrensere, som kan imøtekomme arbeidslivets framtidige behov for kompetanse.

Alle fag skal bidra til å realisere verdigrunnet for opplæringen. Vg3 tekstilrensfaget skal bidra til å utvikle den enkeltes identitet som tekstilrenser. Kritisk tenkning utvikles gjennom arbeid med praktiske tekstilrensoppgaver der lærlingens valg og utførelse har betydning for prosess og resultat. Etisk bevissthet fremmes gjennom refleksjon over hvordan renseprodukter og -metoder påvirker miljø og sosiale forhold. Skaperglede og engasjement utvikles når lærlingene erfarer hvordan deres fagkompetanse bidrar til at tekstilene varer lenger og kan gjenbrukes.

Kjerneelementer

Helse, miljø og sikkerhet

Kjerneelementet helse, miljø og sikkerhet handler om å ivareta egen og andres helse i arbeid med tekstilrens. Videre handler det om bruk av verneutstyr og ergonomisk riktige arbeidsstillinger. Det handler også om håndtering av kjemikalier og farlig avfall innenfor gjeldende regelverk. Kjerneelementet handler også om hvordan vedlikehold og forebyggende tiltak kan bidra til en miljøvennlig praksis på renseriet.

Tekstiler, kjemi og maskiner

Kjerneelementet tekstiler, kjemi og maskiner handler om kunnskap om tekstiler, kjemiske midler og bruk, og om vedlikehold av maskiner. Det handler også om de forskjellige egenskapene og kvalitetene tekstilene har, og hvilke kjemiske midler som egner seg til forskjellige typer tekstiler og flekker. Videre handler det om kunnskap om maskiner og deres mekaniske vedlikeholdskrav.

Service, tjenester og bedriftsforståelse

Kjerneelementet service, tjenester og bedriftsforståelse handler om å planlegge og organisere arbeidet slik at tekstilrens blir effektiv, lønnsom og etisk forsvarlig. Det handler om å forklare og begrunne ulike valg og løsninger

innen rens av tekstiler. Videre handler det om kommunikasjon med og veiledning av kunder og samarbeidspartnere.

Tverrfaglige temaer

Bærekraftig utvikling

I vg3 tekstilrensfaget handler det tverrfaglige tema bærekraftig utvikling om kritisk refleksjon rundt valg av rengjøringsmetoder og om bevissthet om hvordan disse påvirker klima- og miljøspørsmål. Videre handler det om å identifisere og utføre tiltak for å redusere energi-, vann- og kjemiforbruk, og bidra til løsninger for å forlenge levetiden på tekstiler og maskiner. Det handler også om å håndtere avfall for å begrense innvirkningen på miljøet og omgivelsene. Kunnskaper om miljø, sosiale forhold, helse og sikkerhet kan bidra til å ta ansvarlige valg innen tekstilrens og fremme etisk og miljøbevisst handel.

Grunnleggende ferdigheter

Muntlige ferdigheter

Muntlige ferdigheter i vg3 tekstilrensfaget innebærer å lytte til og gi respons i spontan og forberedt samtale. Det innebærer også å kommunisere og tilpasse muntlig tekst til mottaker og formål. Videre innebærer det å beskrive og begrunne arbeidsprosesser, kommunisere med kunder, kolleger, samarbeidspartnere, leverandører og reparatører. Det innebærer også å fremme egne synspunkter og å drøfte faglige problemstillinger.

Å kunne skrive

Å kunne skrive i vg3 tekstilrensfaget innebærer å utforme tekster tilpasset mottaker og formål, registrere ordrer, dokumentere avtaler og utarbeide avviksrapporter. Det innebærer også å reflektere over faglige emner og problemstillinger, bygge opp argumentasjon og bruke faglige kilder på en kritisk måte som lar seg etterprøve. Videre innebærer det å bruke uttrykksformer som bilder og symboler.

Å kunne lese

Å kunne lese i vg3 tekstilrensfaget innebærer å finne og vurdere innhold i tekster, arbeidsbeskrivelser, håndbøker, regelverk, produktdatablader, vedlikeholdsmarkering og retningslinjer. Det innebærer også å sammenligne, tolke og systematisere informasjon.

Å kunne regne

Å kunne regne i vg3 tekstilrensfaget innebærer å hente ut, beskrive og tolke informasjon fra et tallmateriale og å beregne maskinkapasitet, blandingsforhold og tidsbruk. Det innebærer også å beregne pris på oppdrag og kostnader ved ressursbruk og metodevalg.

Digitale ferdigheter

Digitale ferdigheter i vg3 tekstilrensfaget innebærer innstilling av maskiner og utstyr, og innhenting av opplysninger. Det innebærer også å bruke systemer for registrering av kunder, kommunikasjon med kunder og kolleger, merking av tøy og innkjøp. Videre innebærer det å utvikle etisk bevissthet og digital dømmekraft ved å følge regler og normer.

Kompetansemål og vurdering

Kompetansemål og vurdering vg3 tekstilrensfaget

Kompetansemål

Mål for opplæringen er at lærlingen skal kunne

- forstå og forklare betydningen av vedlikeholdsmerkingen
- kartlegge behov og identifisere oppdrag i samarbeid med kunder og informere om konsekvenser og kostnader ved forskjellige rengjørings- og etterbehandlingsmetoder
- planlegge og gjennomføre sortering, forbehandling og rens av tekstiler
- drøfte og begrunne valg av renseprogram
- identifisere og beskrive avvik på maskiner og foreslå tiltak
- bruke og oppbevare kjemikalier og farlig avfall i tråd med gjeldende regelverk
- utføre arbeid i samsvar med gjeldende regelverk for helse, miljø og sikkerhet og bedriftens prosedyrer for vedlikehold og hygiene
- gjøre rede for og bruke riktig arbeidsstilling for å forebygge belastningsskader
- gjøre rede for hvordan bedriftens maskiner fungerer, og vedlikeholde dem
- utføre detasjering, omrens og våtbehandling
- gjøre rede for og bruke ulike metoder og teknikker for finishering
- vurdere og kvalitetssikre eget arbeid i tråd med kundeavtaler og bedriftens retningslinjer
- behandle reklamasjoner og foreslå korrigerende tiltak
- vurdere risiko knyttet til videre behandling og informere og veilede kunden om dette

- vurdere og utføre tiltak for håndtering av tekstiler med hensyn til smittevern
- vurdere og iverksette tiltak for å gjøre behandlingen mer miljøvennlig og etisk ansvarlig
- gjøre rede for partssamarbeidet i bedriften, og reflektere over arbeidsgivers og arbeidstakers plikter og rettigheter, og over hvilke krav og forventninger som stilles til et likeverdige og inkluderende arbeidsliv.

Underveisvurdering

Underveisvurderingen skal bidra til å fremme læring og til å utvikle kompetanse. Lærlingene viser og utvikler kompetanse i vg3 tekstilrensfaget når de bruker kunnskaper, ferdigheter og kritisk tenkning til å løse arbeidsoppgaver i faget.

Instruktøren skal legge til rette for lærlingmedvirkning og stimulere til lærelyst gjennom varierte arbeidsoppgaver. Instruktøren og lærlingene skal være i dialog om lærlingenes utvikling i vg3 tekstilrensfaget. Lærlingene skal få mulighet til å uttrykke hva de opplever at de mestrer, og reflektere over egen faglig utvikling. Instruktøren skal gi veiledning om videre læring og tilpasse opplæringen slik at lærlingene kan bruke veiledningen for å utvikle kompetansen sin i faget.

Vurderingsordning

Sluttvurdering

Før svenneprøven må alle som ikke har fulgt normalt opplæringsløp, ha bestått en skriftlig eksamen laget ut fra læreplanen i faget. Eksamen utarbeides lokalt og sensureres lokalt. Eksamen skal ikke ha forberedelsesdel.

Opplæringen i vg3 tekstilrensfaget skal avsluttes med en svenneprøve. Alle skal opp til svenneprøven, som skal gjennomføres innenfor en tidsramme på minst to virkedager.